

2. semesterbeskrivelse

Sygeplejerskeuddannelsen

**Tema: Klinisk beslutningstagen i stabile
og komplekse pleje- og
behandlingsforløb**

Efteråret 2020 Hold SYBF20

Kolofon

05.06.2020

Semesterbeskrivelse Sygeplejerskeuddannelsen
Bornholms Sundheds- og Sygeplejeskole
Andet semester

Semesteransvarlig
Lotte Myler

Semesterbeskrivelsen og Studieordning 2019 tager udgangspunkt i BEK nr. 804 af 17/06/2016 (gældende). Semesterbeskrivelsen tager udgangspunkt i studieordningen 2019 Professionsbachelor i sygepleje, Københavns Professionshøjskole/ Diakonissen/ Bornholms Sundheds- og Sygeplejeskole. Formålet er at beskrive semesterets indhold, tilrettelæggelse og udprøvning af mål for læringsudbytte. Dette semester har et omfang på 30 ECTS-point, fordelt over ca. 21 uger. 1 ECTS-point svarer til en studieindsats på ca. 27-28 timer, dvs. 1 uge (1,5 ECTS-point) svarer til en studieindsats på 41,25 timer. 1.semester begynder d. 1. september og d. 1. februar.

Indhold

1.0	Tema: Klinisk beslutningstagen i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb	5
1.1	Mål for læringsudbytte	5
1.2	Semesterets struktur	6
1.3	Forudsætninger for at gå til prøve	6
2.0	Klinisk undervisning på 2. semester	7
2.1	Studieaktivitetsmodellen for klinisk undervisning	7
2.2	Indholdet i klinisk undervisning	7
2.3	Rammer for klinisk undervisning	8
2.4	Forberedelse til klinisk undervisning	8
2.5	Forudsætningskrav (FK) i klinisk undervisning	8
2.5.1	Forudsætningskrav (FK) om mødepligt	8
2.5.2	Forudsætningskrav (FK) i dataindsamling, disposition, refleksion og medicin håndtering	8
2.6	Studieaktivitetskrav (SAK) i klinisk undervisning	9
2.6.1	Studiesamtale og individuel studieplan (SAK)	9
2.6.2	Logbog i medicin håndtering (SAK)	10
2.6.3	Færdighedstræning (SAK)	10
2.6.4	Ernæringsundervisning (SAK)	10
2.6.5	Sundhedsplejen (SAK)	10
2.6.6	Klinisk undervisningsforløb i pædiatri eller obstetrik (SAK)	11
3.0	Teoretisk undervisning på 2. semester	11
3.1	Sygepleje observationer og klinisk beslutningstagen i relation til patient/borger med sundhedsudfordringer ift. kognitiv og motorisk funktionsevne og/eller multisygdom	11
3.2	Sygepleje observationer og klinisk beslutningstagen i relation til patient/borger med sundhedsudfordringer og sygdomme ift. livsstil	11
3.3	Sygepleje observationer og klinisk beslutningstagen i relation til patient/borger med sundhedsudfordringer ift. smerter, lidelse og den ventede død	12
3.4	Forudsætningskrav (FK) i teoretisk undervisning	12
3.4.1	FK i kliniske færdigheder og beslutningstagen ift. forebyggende, sundhedsfremmende og rehabiliterende sygepleje i det digitale møde	

med patient/borger med neurologisk sygdom og deraf sundhedsudfordringer i hverdagslivet.	12
3.4.2 FK i en akademisk redegørelse for din vidensøgning om patientperspektivet på at leve med en kronisk sygdom der klassificeres som en livsstilssygdom/selvforskyldt og en aflevering i WiseFlow.....	13
3.4.3 FK i kliniske færdigheder, beslutningstagen og vurdering ved BS-måling samt sundhedspædagogisk intervention ift. patienten/borgere med diabetes.....	13
3.4.4 FK i anatomi og fysiologi	13
3.5 Undervisnings- og arbejdsformer	13
3.6 Studieaktivitetsmodellen for teoretisk undervisning	14
3.7 Feedback.....	14
3.8 Studiecafe´	14
3.9 KP Intra og Itslearning	15
4.0 Prøve på 2. semester	15
4.1 Prøveform samt kriterier for bedømmelse	15
4.2 Prøvens tilrettelæggelse	15
4.3 Syge og omprøve	16
4.4 Klage og ankemulighed.....	16
5.0 Evaluering af 2. semester.....	17
6.0 Vejledende litteratur med forbehold for ændringer.....	17

1.0 Tema: Klinisk beslutningstagen i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb

Temaet er rettet mod klinisk beslutningstagen inden for sygeplejerskens virksomhedsområde i samspil med patienten/borgeren og pårørende på baggrund af praksis-, udviklings- og forskningsbaseret viden.

Fokus er at opnå viden om og færdigheder i at opstille mål, intervenere, evaluere og justere interventioner i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb.

Der vil blive taget afsæt i det, du har lært på 1. semester. Du arbejder videre med fundamental klinisk sygepleje på baggrund af klinisk beslutningstagen, som på dette semester er relateret til patienter/borgere i udvalgte stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb. Som en del af semestret videreudvikler du din professionsidentitet gennem den kliniske og teoretiske undervisning. Du arbejder også videre med egne læreprocesser og udviklingsbehov, hvor målet er, at du selvstændigt kan strukturere og organisere disse.

1.1 Mål for læringsudbytte

Ved afslutning af semestret forventes du at have opnået nedenstående mål for læringsudbytte:

Viden

Du:

- har viden om og kan reflektere over udvalgte dele af videnskabsteori og forskningsmetode, herunder forskningsetik
- kan reflektere over betydningen af tværprofessionelt og tværsektorielt samarbejde i forskellige patient- og borgerforløb
- har viden om teknologiforståelse

Færdigheder

Du kan:

- forklare, kombinere og anvende viden om udvalgte dele af menneskets anatomi, fysiologi, biokemi, mikrobiologi, ernæringslære, sygdomslære og farmakologi i argumentation for sygeplejeinterventioner
- anvende og vurdere udvalgte kliniske metoder til systematisk indsamling og dokumentation af data i forhold til den enkelte patient/borger
- anvende udvalgt informations-, kommunikations- og velfærdsteknologi
- søge, sammenfatte og anvende udvalgt national/international forskningslitteratur i forhold til semestrets tema
- anvende udvalgte elementer inden for forebyggelse, sundhedsfremme, rehabilitering og palliation i samspil med patient/borger og pårørende og formulere intentioner og mål inden for udvalgte sundhedsudfordringer

Kompetencer

Du kan:

- etablere relationer og indgå empatisk, etisk og refleksivt i samarbejde med patient/borger og pårørende i forbindelse med udvalgte stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb
- udføre grundlæggende klinisk sygepleje på baggrund af klinisk beslutningstagen relateret til enkelte patienter/borgere i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb og begrunde denne ved at inddrage relevant praksis-, udviklings- og forskningsviden samt viden fra patient/borger og pårørende
- strukturere og organisere egne læreprocesser og udviklingsbehov

1.2 Semesterets struktur

2. semester består af et undervisningsforløb svarende til 30 ECTS-point, 18 teoretiske og 12 kliniske ECTS-point.

En uges studieaktivitet svarer til 1½ ECTS-point svarende til 41,25 timer studieuge.

35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	1	2	3	4
K	K	K	K	K	K	K	K	T	T	T	T	T	T	T	T	T	F	F	T	T	T	P

K = Klinisk undervisning

F = Studiefri

T = Teoretisk undervisning

P = Prøve

ECTS-oversigt fordelt på fagområder

Fagområder og fag	Teori	Klinik
Sundhedsvidenskab:		
Sygepleje, teknologi, ernæring	6	8
Farmakologi	1	1
Sygdomslære	3	1
Videnskabsteori og forskningsmetodologi	1	
Naturvidenskab:		
Anatomi og fysiologi	4	1
Mikrobiologi	1	1
Humanvidenskab:		
Filosofi og etik	2	

1.3 Forudsætninger for at gå til prøve

Der er 4 forudsætningskrav, der skal opfyldes for, at den studerende kan gå til semestrets prøve:

- 1) At den studerende har opfyldt mødepligt i den kliniske undervisning (se afsnit 7.2 om mødepligt i klinisk undervisning)
- 2) At den studerende har opfyldt mødepligt i den teoretiske undervisning svarende til 80%
- 3) At den studerende opfylder forudsætningskrav i den kliniske undervisning, der har fokus på at vise faglig argumentation og klinisk beslutningstagen
- 4) At den studerende deltager i 4 læringsaktiviteter, som vurderes opfyldt/ikke opfyldt på baggrund af en uddannelsesfaglig vurdering.

2.0 Klinisk undervisning på 2. semester

Semestrets klinisk undervisning har et omfang af 8 uger og er placeret forud for den teoretiske undervisning. Den kliniske undervisning tilrettelægges som en integreret del af semestrets samlede forløb og skal understøtte, at det samlede mål for læringsudbytte for semestret kan opnås.

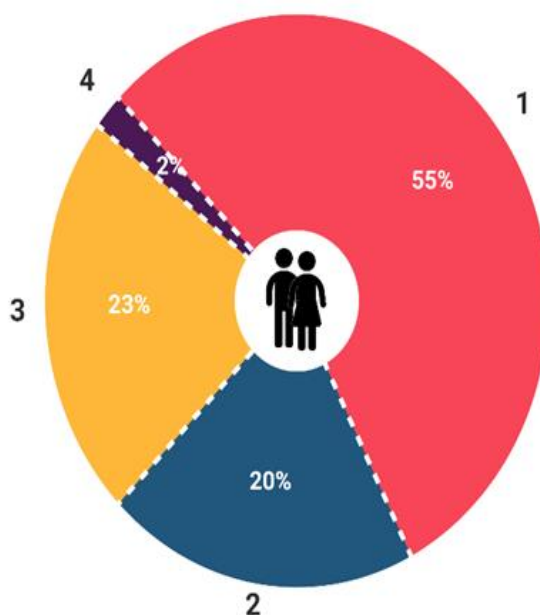
2.1 Studieaktivitetsmodellen for klinisk undervisning

Studieaktivitetsmodellen

Klinisk undervisning 2. semester

12 ECTS points

8 uger

Kategori 1

Undervisere har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og studerende har et medansvar gennem forberedelse og deltagelse. Både studerende og underviser deltager.

- Intro til og deltage i klinisk undervisning
- Arbejde med den individuelle studieplan
- Fastlagte studieaktiviteter
- Vejledning i grupper
- Forudsætnings krav
- Simulations undervisning
- Evaluerings

Kategori 2

Undervisere har hovedansvaret for rammesætning af læringsaktiviteterne, og studerende har hovedansvar for aktiv deltagelse i de tilrettede studieaktiviteter. Kun studerende deltager.

- Studieopgaver i forbindelse med undervisning, forudsætnings krav og studieaktivitet
- Arbejde med den individuelle studieplan
- Evaluerings af klinisk undervisning
- Gruppearbejde

Kategori 3

Studerende har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Kun studerende deltager.

- Forberedelse til klinisk undervisning, studieaktivitet og forudsætnings krav
- Søge og vurdere praksis-, udviklings- og forsknings baseret viden
- Reflektere over og vurdere mål for læringsudbytte
- Studiegruppe

Kategori 4

Studerende har hovedansvaret for læringsaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Både studerende og underviser deltager.

- Deltage debetarrangementer
- Deltage i studiecafeer
- Aktiv som tutor
- Studievejledning

Danske Professionshøjskoler

2.2 Indholdet i klinisk undervisning

I den kliniske undervisning skal du indgå i professionelle relationer med patienter/borgere og her indtænkes også samarbejdet med de pårørende, mono- samt tværfaglige sundhedsprofessionelle. Du skal ved hjælp af observationer og kliniske metoder arbejde med at udføre systematisk dataindsamling hos patienter/borger.

Med afsæt i data og de forskellige vidensformer der indgår i kliniske beslutningstagen, skal du på baggrund af en analyse, i samarbejde med patient/borger, pårørende, mono- og tværfaglige professionelle udføre fundamental klinisk sygepleje på baggrund af klinisk beslutningstagen.

Du kvalificerer din kliniske beslutningstagen ved kritisk, systematisk, kreativ og fremadrettet tænkning og du reflekterer over det tværprofessionelle og tværsektorielle samarbejde, din rolle i samarbejdet og konteksten for klinisk beslutningstagen i et mikro-, meso- og makroniveau.

Du skal arbejde med at strukturere og prioritere dine sygeplejeinterventioner i det enkelte patient-/borger forløb samt dokumentere disse i klinikstedets dokumentationssystem.

2.3 Rammer for klinisk undervisning

Den kliniske undervisning foregår på et godkendt klinisk undervisningssted i kommunen eller på hospitalet og tager afsæt i somatisk sygepleje. Du vil som hovedregel være tilknyttet det samme kliniske undervisningssted på 2. semester, som du var på 1. semester.

2.4 Forberedelse til klinisk undervisning

Der er flere ting du skal have forberedt inden du begynder i den kliniske undervisning. Gå til *Rammer og krav* – som findes på Praktikportalen under klinikrelevante dokumenter. De forskellige godkendte e-learningkurser, attester, præsentationsbrev m.m. skal være uploadet senest onsdag kl. 12 før klinikstart. Du har ikke mulighed at komme i klinikken før disse er godkendt eller der er lagt en plan med klinisk underviser.

2.5 Forudsætningskrav (FK) i klinisk undervisning

På 2. semester skal begge forudsætningskrav i klinisk undervisning være opfyldt, for at du kan gå til semesterets prøve. Hvis forudsætningskravene ikke er opfyldt, kan du ikke gå til prøve på 2. semester.

2.5.1 Forudsætningskrav (FK) om mødepligt

I den kliniske undervisning har du mødepligt, hvilket vil sige, at der er krav om at dit fremmøde på det kliniske uddannelsessted svarer til gennemsnitligt 30 timer om ugen. Opfyldelse af mødepligten dokumenteres af din kliniske vejleder/underviser i Praktikportalen.

2.5.2 Forudsætningskrav (FK) i dataindsamling, disposition, refleksion og medicin håndtering

Formålet er at du skal vise faglig argumentation og klinisk beslutningstagen. Målet er, at du udfører sygeplejeinterventioner på baggrund af klinisk beslutningstagen relateret til enkelte patienter/borgere i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb og at du kan redegøre for din kliniske beslutningstagen på baggrund af patient-pårørende-, erfarings- samt forskningsbaseret viden.

Forudsætningskravet består af tre dele. Første del består af en systematisk dataindsamling, der gennem del to skal bearbejdes og munde ud i en skriftlig disposition. Den skriftlige disposition danner baggrund for del tre, der er et refleksionsforum med deltagelse af dig, den kliniske vejleder/underviser, medstuderende og evt. en teoretisk underviser fra uddannelsesinstitutionen.

1. del: Systematisk dataindsamling

I samarbejde med din kliniske vejleder udvælger du en patient/borger, som du deltager i plejen af sammen med en sygeplejerske/din kliniske vejleder.

Dagen anvendes til:

- Indsamling af data på patient/borger. Herudfra skal du identificere og analysere sygeplejefaglige problemstillinger med afsæt i patientens/borgerens sundhedsudfordringer og sygdomssammenhænge.
- Du skal opstille mål og udføre fagligt argumenterede sygeplejeinterventioner herunder medicin håndtering i relation til de udvalgte sygeplejeproblemer med

begrundelse ud fra de forskellige vidensformer i klinisk beslutningstagen samt semestrets tema.

2. del: Udarbejdelse af disposition

Med afsæt i del 1. dataindsamlingen, de sygeplejefaglige problemstillinger og hertil relevante sygeplejeinterventioner skal du udarbejde en skriftlig disposition. Den skriftlige disposition skal danne grundlag for din mundtlige præsentation til et fagligt refleksionsforum.

Hensigten med dispositionen er at tydeliggøre, hvordan din mundtlige præsentation opbygges og tilrettelægges, således du får vist faglig argumentation og klinisk beslutningstagen og kan få godkendt forudsætningskravet.

Derudover skal der foreligge en litteraturliste, hvor der henvises til litteratur der relaterer sig til temaet på 2. semester.

Dispositionen skal indeholde følgende:

- Præsentation af patient/borger
- Sygeplejefaglige problemstillinger
- Udvalgelse af en problemstilling
- Faglig argumentation af sygeplejeinterventionerne
- Punkter til faglig refleksion

Dispositionen skal være på min. 2400 tegn inkl. mellemrum (ca. 1 side) og udarbejdes ud fra uddannelsesinstitutionens formkrav ved skriftlige opgaver, som du finder i KP Intra under Min uddannelse, i mappen Studieredskaber

<https://kpdk.sharepoint.com/:b:/r/sites/KPintra-Studieredskaber/Delte%20dokumenter/Sygeplejerske/Bornholm/Formkravoggenerelleretningslinjerforopgaveskrivningsept2019final.pdf?csf=1&e=7xKR47>

Dispositionen uploades i Praktikportalen senest 3 hverdage efter gennemførsel af 1. del.

3. del: Fagligt refleksionsforum

I et mindre forum med deltagelse af medstuderende, kliniske vejledere/underviser samt evt. teoretisk underviser, skal du med udgangspunkt i din disposition mundtligt begrunde og reflektere over de udvalgte sygeplejeinterventioner. Der er afsat 25 min. pr studerende, ca. 10 min til fremlæggelsen og ca. 15 min til fælles refleksion, hvor du og dine medstuderende er primæransvarlige for refleksionen.

Gennemføres forudsætningskravet ikke som planlagt pga. dit fravær på dagen hvor refleksionen er planlagt, skal du udover dispositionen desuden beskrive dine refleksioner over de udvalgte sygeplejeinterventioner samt medicin håndtering. Dette skal omfatte ca. 7200 tegn inkl. mellemrum (ca. 3 sider) og udarbejdes som beskrevet ovenfor, men hvor ny afleveringsfristen aftales med din kliniske vejleder/underviser.

2.6 Studieaktivitetskrav (SAK) i klinisk undervisning

Der er en række studieaktivitetskrav i klinisk undervisning. Planlægningen og gennemførelse af disse aktiviteter sker i et samarbejde mellem dig og din kliniske vejleder/underviser.

Hvis studieaktivitetskravene ikke gennemføres, afholder du og din kliniske vejleder/underviser en samtale med fokus på din studieaktivitet. Ved samtalen deltager din kliniske vejleder og kliniske underviser. Samtalen afholdes snarest ift. det ikke-gennemførte planlagte studieaktivitetskrav og der udarbejdes en plan for at imødekomme studieaktivitetskravet.

2.6.1 Studiesamtale og individuel studieplan (SAK)

I den kliniske undervisning på 2. semester gennemføres minimum tre studiesamtaler – en

indledende samtale, der afholdes inden for de første to uger, en midtvejs i forløbet og en afsluttende samtale.

Studiesamtalerne foregår mellem dig og din kliniske vejleder/kliniske underviser og afholdes individuelt eller i grupper af studerende.

Ved den indledende studiesamtale drøftes i dine studiebehov og muligheder for læring på dit kliniksted. Efter studiesamtalen udarbejder du en obligatorisk individuel studieplan for det kliniske undervisningsforløb. Læs mere i *Rammer og krav i klinisk undervisning – Bornholms Sundheds – og Sygeplejeskole*, som du finder i Praktikportalen under Klinik i mappen Klinikrelevante dokumenter

<https://ucpraktikportal.dk/kp/pers/praktikoversigt/praktikrelevantedokumenter>

Senest to hverdage efter studiesamtalen skal du uploade din studieplan i Praktikportalen og den kliniske vejleder/kliniske underviser godkender afleveringen. Den individuelle studieplan danner udgangspunkt for dit undervisningsforløb og skal derfor justeres undervejs i dit klinikforløb.

Den afsluttende studiesamtale er en evaluering af dine læringsaktiviteter og dit læringsudbytte

2.6.2 Logbog i medicin håndtering (SAK)

Logbog i medicin håndtering er et studie- og dokumentationsredskab, der har til hensigt at støtte din læring inden for medicin håndtering. Det vil fremgå af Logbog for Medicin håndtering, hvad du skal beskæftige dig med på 2.semester. Logbog for Medicin håndtering og dokumentationsark for 2. semester finder du i Praktikportalen.

2.6.3 Færdighedstræning (SAK)

I dit kliniske undervisningsforløb vil undervisningen på visse tidspunkter være planlagt som færdighedstræning. Emner for færdighedstræning på 2. semester er subcutan samt intramuskulær injektion og anlæggelse af kateter på mænd og kvinder.

2.6.4 Ernæringsundervisning (SAK)

Du vil i dit kliniske undervisningsforløb deltage i undervisning ved en diætist, hvor områderne ernæring til den indlagte patient, sammensætning af måltider og ernæringscreening i praksis er i fokus. Desuden vil du få mulighed for at smage på de supplement tilbud der er til den småtspisende patient.

2.6.5 Sundhedsplejen (SAK)

Når du er i klinik i kommunen, enten på 2. eller 4. semester, planlægges to dage, hvor du følger en sundhedsplejerske i det forebyggende /sundhedsfremmende arbejde hos familierne og i skole, samt evt. deltager som observatør i de tværgående teams, som sundhedsplejersken samarbejder med.

Forberedelse til sundhedsplejen sker ved, at du beskriver før og efter-refleksion. De skriftlige refleksioner uploades i praktikportalen, hvor kliniske underviser har oprettet et "rum" til dette. Uniformsetiketten er gældende selvom I benytter privat tøj.

Indhold i forhold til de skriftlige refleksioner FØR deltagelse:

- Læs vejledende litteratur før den kliniske periode i sundhedsplejen:

Sundhedsstyrelsen. 2011. Vejledning om forebyggende sundhedsydelse til børn og unge. <https://www.sst.dk/~media/6770049FEA8442DA8409E5127ABCAD24.ashx>

- Hvilke tilbud, sundhedsfremmende og forebyggende tiltag tilbydes i Bornholms Regionskommunes sundhedsplejerskeordning til familier, børn og unge?
- Hvordan forventer du at sundhedsplejerskerne arbejder tværprofessionelt og på tværs af sektorer?

Indhold i forhold til refleksioner EFTER deltagelse

- Hvordan karakteriserer sundhedsplejerskens sygepleje- sundhedsfremmende, forebyggende og tværprofessionelle arbejde?
- Hvilke etiske og juridiske krav arbejder sundhedsplejersken ud fra i forhold til samarbejdet med familier, børn og unge?
- Hvordan er familiers, spædbørn, småbørn, skolebørn og unge menneskers hverdag?
- Hvad har du lært i denne del af sygeplejen?

Krav til de skriftlige refleksioner.

- Beskriv dine før og efterrefleksioner.
- Aflevere tre siders refleksion, inklusive litteratur. Dette uploades i praktikportalen.
- Afleveringstidspunktet fastsættes af den kliniske underviser og du informeres om hvornår de to dage er placeret i din kliniske undervisning.

2.6.6 Klinisk undervisningsforløb i pædiatri eller obstetrik (SAK)

Du skal på 2. semester i din kliniske undervisning have et klinisk undervisningsforløb med fokus på pædiatri eller obstetrik. Se vejledning på praktikportalen

3.0 Teoretisk undervisning på 2. semester

Den teoretisk undervisning på 2. semester er opdelt i tre deltemaer, der så vidt muligt er skemalagt som blokke.

3.1 Sygepleje observationer og klinisk beslutningstagen i relation til patient/borger med sundhedsudfordringer ift. kognitiv og motorisk funktionsevne og/eller multisygdom

I dette deltema arbejder du med sygepleje og tilhørende støttefag i relation til patienten/borgeren med udvalgte kroniske neurologiske sygdomme, eks. apopleksi og parkinson, og det at være multisyg, med motoriske sundhedsudfordringer pga. nedsat fysisk, psykisk og/eller social funktionsevne. Du arbejder videre med læringsudbytte fra 1. semester ift. sundhedsfremme og forebyggelse, med fokus på rehabilitering og samarbejde. Du beskæftiger dig med mødet med den kronisk og/eller multisyge patient/borger og dennes pårørende.

Du arbejder med observationer, indsamling og bearbejdning af kliniske relevante kvalitative og kvantitative data ift. patienten/borgeren med kronisk neurologisk sygdom og/eller multisyge patienter/borgere samt deres pårørende. Du arbejder videre med at søge international og national forskningsviden i relevante databaser, sammenfatte denne og anvende denne sammen med de andre vidensformer i din kliniske beslutningstagen ift. de sundhedsudfordringer, der er i fokus på i deltemaet.

Du tilegner dig viden om rehabilitering, teknologiforståelse, mikrobiologi eks. immunologi, nervesystemet og bevægeapparatet, udvalgte neurologiske samt autoimmune sygdomme, ernæring eks. ved underernæring pga. dysphagi samt viden om farmakologi relateret til deltemaet.

3.2 Sygepleje observationer og klinisk beslutningstagen i relation til patient/borger med sundhedsudfordringer og sygdomme ift. livsstil

I deltemaet arbejder du med sygepleje og tilhørende støttefag i relation til patienten/borgeren med en kronisk livsstilssygdom, eks. diabetes, og deraf sundhedsudfordringer i hverdagslivet. Du arbejder videre med læringsudbytte fra 1. semester ift. sundhedsfremme og forebyggelse, med fokus på rehabilitering, samarbejde og etiske perspektiver ved at klassificere diabetes som en livsstilssygdom, hvor en del af rehabiliteringen ift. nogle af patientens/borgerens sundhedsudfordringer vil være livsstilsændringer.

Du arbejder med observationer, indsamling og bearbejdning af kliniske relevante kvalitative og kvantitative data ift. patienten/borgeren med diabetes. Du opnår kompetencer i at identificere sundhedsudfordringer relateret til diabetiske senkomplikationer, herunder sundhedsfremme, forebyggelse og behandling af disse. I deltemaet tilegner du dig også viden om patientens/borgerens reaktion på at have diabetes, eks. oplevelsen af diabetes distress og påvirkning af hverdagslivet. Du tilegner dig viden om hormonsystemet, herunder stofskiftet, mikrobiologi eks. infektionshygiejne, diabetes type 1 og type 2, autoimmunitet, konkret brug af teknologier i diabetes sygeplejen, eks. blodsuktermåling, diabeteskost, etiske perspektiver på livsstilssygdomme, rehabilitering samt farmakologi relateret til deltemaet.

3.3 Sygepleje observationer og klinisk beslutningstagen i relation til patient/borger med sundhedsudfordringer ift. smerter, lidelse og den ventede død

I dette deltema arbejder du med sygepleje og tilhørende støttefag i relation til patienten/borgeren med smerter og lidelse samt den ventede død ud fra total pain begrebet. Du arbejder videre med læringsudbytte fra 1. semester ift. sundhedsfremme og forebyggelse, med fokus på rehabilitering, palliation, samarbejde og etiske perspektiver ved lidelse og død. Du beskæftiger dig derfor også med mødet med den alvorligt syge patient/borger og dennes pårørende.

Du arbejder med observationer, indsamling og bearbejdning af kliniske relevante kvalitative og kvantitative data ift. patienten/borgeren med smerter og lidelse samt den døende patient og deres pårørende.

Du tilegner dig viden om smertefysiologien, etik og filosofi omkring lidelse og døden, palliativ sygepleje og farmakologi relateret til deltemaet.

3.4 Forudsætningskrav (FK) i teoretisk undervisning

Som studerende har du møde- og deltagelsespligt til undervisning og øvrige planlagte læringsaktiviteter, der fremgår af i Itslearning. Din opfyldelse af møde- og deltagelsespligt følges og vurderes løbende og endeligt ved afslutningen af semesteret. Der er mødepligt på 80 % i den teoretiske undervisning. Desuden er der krav om, at du deltager i 4 obligatoriske læringsaktiviteter, (se afsnit 3.4.1 til 3.4.4) som vurderes opfyldt/ikke opfyldt. Opfyldelse af møde- og deltagelsespligt er en forudsætning for deltagelse i semesterets prøve. Hvis du ikke opfylder din møde- og deltagelsespligt, tilbydes du erstatningsaktiviteter. Deltager du ikke i de planlagte erstatningsaktiviteter, kan du ikke gå til prøven og der anvendes et prøveforsøg.

3.4.1 FK i kliniske færdigheder og beslutningstagen ift. forebyggende, sundhedsfremmende og rehabiliterende sygepleje i det digitale møde med patient/borger med neurologisk sygdom og deraf sundhedsudfordringer i hverdagslivet.

I en gruppe skal du med udgangspunkt i en udvalgt neurologisk sygdom med sundhedsudfordringer ift. kognitiv og motorisk funktionsevne og/eller multisygdom, udarbejde en narrativ case ift. en patient/borger i egen bolig, ved brug af de forskellige vidensformer i klinisk beslutningstagen og ud fra en ramme. Rammen beskriver bl.a. de udvalgte sundheds-, natur- og humanvidenskabelige områder, der skal være fokus på og vil være tilgængelig i Itslearning. I uploader jeres narrative case i Itslearning og får herefter tildelt en anden gruppes case.

Grupperne skal på baggrund af den af underviseren tildelte case og den oprindelige ramme for udvalgte faglige områder, reflektere over kommunikation og sygeplejeobservationer, når dette foregår via digitale medier. Disse refleksioner skal nedfældes i et skriv og uploades i Itslearning.

Gruppen skal derefter simulere en sygeplejefaglig omsorgssamtale via digitalt medie, hvor klinisk beslutningstagen udspiller sig i samarbejde med patient/borger og pårørende.

Derfor skal gruppen fordele rollerne som sygeplejerske, patient/borger, pårørende og observatør mellem sig.

Resten af holdet og underviser er observatører, der deltager aktivt i den afsluttende plenumrefleksion ift. processen i klinisk beslutningstagen, sygeplejerske- og patientperspektivet, når kommunikationen foregår via digitale medier.

3.4.2 FK i en akademisk redegørelse for din vidensøgning om patientperspektivet på at leve med en kronisk sygdom der klassificeres som en livsstilssygdom/selvforskyldt og en aflevering i WiseFlow

Med udgangspunkt i vidensøgning efter kvalitative såvel som kvantitative studier udarbejdes en akademisk redegørelse for, patientperspektivet på at leve med en kronisk sygdom der klassificeres som en livsstilssygdom/selvforskyldt.

Gruppevis udarbejdes en akademisk argumenteret og begrundet problemstilling, der benyttes som belæg for en klinisk relevant problemformulering.

Der gennemføres vidensøgning på problemstillingen, og udvalgte studier præsenteres, diskuteres og vurderes. Herunder ønskes refleksion over, hvad det enkelte studie kan bruges til, og på hvilken måde den videnskabsteoretiske platform har betydning for dette. Der er krav om fremsøgning af både kvalitative og kvantitative studier.

Det skriftlige produkt, der udarbejdes gruppevis efter gældende tekniske retningslinjer, må max fylde 9600 anslag og skal uploades individuelt i Wiseflow.

3.4.3 FK i kliniske færdigheder, beslutningstagen og vurdering ved BS-måling samt sundhedspædagogisk intervention ift. patienten/borgere med diabetes

I SIM arbejder du i en gruppe med klinisk beslutningstagen ift. det at forebygge smitteveje ved penetration af hudbarriere, ved at måle eget BS og reflektere over proceduren af selve målingen samt resultatet, når denne foretages på/af en borger i egen bolig samt hvor det er patient/borger der skal lære selvstændigt at måle og vurdere sit BS. Derefter arbejdes med en udleveret case, hvor fokus er en patient/borger med forhøjet BS, som kræver klinisk beslutningstagen/handling, eks. ift. PN insulin oven i en fast behandling.

3.4.4 FK i anatomi og fysiologi

Der er skemalagt undervisning i områderne nervesystemet, bevægeapparatet og hormonsystemer/metabolismen på semestret. I de respektive områder vil der være en række studiespørgsmål, du skal besvare skriftligt og aflevere i Itslearning inden for en af undervisere fastsat tidsfrist. Studiespørgsmålene ligger som læringsaktiviteter i de respektive planer for undervisning. Alle besvarelserne skal være afleveret, for at FK i anatomi og fysiologi kan opfyldes.

3.5 Undervisnings- og arbejdsformer

På semestret vil der være planlagt undervisning på flere forskellige måder, med den hensigt at kunne støtte dig som studerende i din læring. Der vil være vekslende mellem

- Hold/klasseundervisning med oplæg, dialog, gruppearbejder og fremlæggelser
- Simulationsundervisning
- Læring online i digitale rum og medier
- Studiegruppe
- Vejledning af undervisere
- Feedback
- Peer learning hvor I som studerende underviser og lærer af hinanden
- Besøg/samtaler med patienter/borgere og patientforeninger
- Casearbejde med konstruerede cases om patient/borger og pårørende
- Studiecafe

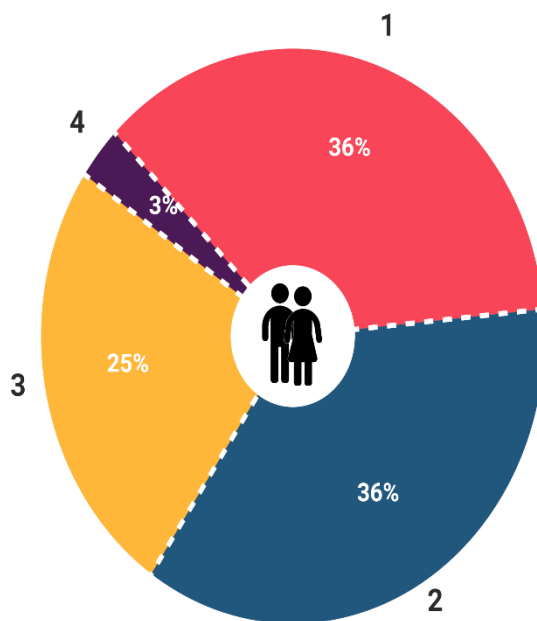
3.6 Studieaktivitetsmodellen for teoretisk undervisning

Studieaktivitetsmodellen

Teoretisk undervisning 2. semester

18 ECTS points

12 uger

Kategori 1

Undervisere har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og studerende har et medansvar gennem forberedelse og deltagelse. Både studerende og underviser deltager.

Introduktion og hold undervisning
Arbejde med studieaktiviteter og forudsætnings krav
Vejledning i grupper
Fremlægge studieopgaver
Prøve
Reflekterende team og Peer undervisning

Kategori 2

Undervisere har hovedansvaret for rammesætning af læringsaktiviteterne, og studerende har hovedansvar for aktiv deltagelse i de tilrettelagte studieaktiviteter. Kun studerende deltager.

Arbejde med opgaver, øvelser, studieaktiviteter og forudsætnings krav
Evaluerer
Studiebesøg
Gruppearbejde

Kategori 3

Studerende har hovedansvaret for studieaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Kun studerende deltager.

Forberedelse til undervisning, aktiviteter og prøve
Opsøge litteratur og viden
Peer undervisning
Studiegrupper
Studiecafe
Refleksion over egen læring og vurdering af læringsudbytte

Kategori 4

Studerende har hovedansvaret for læringsaktiviteterne, og undervisere har medansvar for at rammerne er til stede. Både studerende og underviser deltager.

Deltage debetarrangementer
Deltage i studiecafeer og i studiecenteraktiviteter
Aktiv som tutor
Studievejledning

Danske Professionshøjskoler

3.7 Feedback

På semestret gives der feedback til dig af både medstuderende og underviser/vejleder, med det formål at understøtte din læring og din bevidsthed om læringspotentiale gennem en anerkendende tilgang. Hvornår og hvordan feedback på semestret gives, vil blive formuleret af de respektive teoretiske undervisere i planer i Itslearning samt aftales ved studiesamtaler i klinisk undervisning.

3.8 Studiecafe´

For at understøtte læringen og det faglige miljø på Sygeplejerskeuddannelsen, er der hvert semester tilbud om studiecaféer af forskellig karakter. En studiecafé kan være tilrettelagt af teoretiske undervisere efter opfordring af de studerende eller tilrettelagt af de studerende selv med indslag fra eksterne fagpersoner. Studiecafé kan eks. have emner som det at få et studieliv i balance, psykofarmaka med omtanke, eksamensmestring, lægemiddelregning eller dissektioner af svineorganer.

3.9 KP Intra og Itslearning

KP Intra er Københavns Professionshøjskoles og Bornholms Sundheds og Sygeplejeskoles intranet.

På Kp Intra kan du se studieordning, semesterbeskrivelser, kliniske undervisningssteder, formkrav og generelle retningslinjer for opgaveskrivning og evalueringer. Endvidere vil du her kunne klikke dig videre til PH bibliotek, hvor du kan søge efter bøger og forskningslitteratur. Her findes også generelle informationer til alle studerende vedr. bibliotek, international udveksling, SLS og studievejledning. Det er også på KP Intra du kan klikke dig videre til Basen, som er vores support-afdeling, der kan hjælpe dig med diverse it-relaterede problemer. På Basen kan du også finde diverse vejledninger til KP's forskellige it-systemer og programmer etc. I løbet af din uddannelse, har du også gratis adgang til Office 365, som du også kan finde her.

Itslearning er vores læringssystem, hvor du kan finde kalenderfunktionen TimeEdit, planer, vejledende litteratur, undervisningsmateriale og kan kommunikere med dine undervisere og medstuderende, uploade dokumenter, video mm i forbindelse med undervisningen. For at kunne følge med i undervisningen er det meget vigtigt, at du dagligt orienterer dig i både kalenderen og i planer i Itslearning.

Sker der ændringer ift. undervisningen, vil du blive orienteret om dette ved opslag i Itslearning og der vil blive rette til i både kalenderen og i planer.

Du har adgang til Itslearning via link på KP Intras eller på <https://kp.itslearning.com/>. Itslearning findes også som app, i App-store /Google Play store.

Du kan finde mere informationsmateriale om Itslearning og andre KP systemer på <https://vejledninger.kp.dk/>.

4.0 Prøve på 2. semester

Du er automatisk tilmeldt semesterets prøve ved semesterstart. jf. BEK nr. 1500 af 02/12/2016 om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser Du kan kun framelde dig prøven ved dokumenteret sygdom eller barsel, hvis der foreligger dokumentation for sygdom i form af en fritekst-erklæring, eller usædvanlige forhold gør sig gældende for den studerende BEK nr. 1500 af 02/12/2016 om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser. En evt. dokumentation for sygdom i form af en fritekst-erklæring skal være studievejlederen i hænde senest 14 dage efter prøvens begyndelse/aflevering, hvorved det pågældende prøveforsøg bibeholdes. Ellers anses prøveforsøget for brugt.

Prøven afholdes som en ekstern, individuel skriftlig prøve i semesterets læringsudbytte rettet mod klinisk beslutningstagen i stabile og komplekse pleje- og behandlingsforløb. Du udprøves i semestrets samlede mål for læringsudbytte, der udgør 30 ECTS. Hensigten med den eksterne teoretiske prøve på andet semester er at bedømme, i hvilken grad den studerende har opnået semesterets læringsudbytte.

4.1 Prøveform samt kriterier for bedømmelse

Prøven består af 2 delprøver. Hver delprøve bedømmes efter 7-trinsskalaen og du skal bestå hver delprøve. Der afgives en samlet karakter for prøven, hvor hver delprøve vægter 50%. Beståede prøver kan ikke tages om.

4.2 Prøvens tilrettelæggelse

Prøven består af følgende to dele:

1. En digital stedprøve bestående af ca. 60 spørgsmål. Det kan være multiple choice spørgsmål/opgaver, sæt-i-rækkefølge, match to-og-to og lignende inden for alle semestrets fagområder; anatomi og fysiologi, sygdomslære, mikrobiologi, ernæring, farmakologi og sygepleje og dækker alle semesterets temaer samt inddragelse af kliniske

elementer uden hjælpemidler. Du skal medbringe egen opladet computer, og du er selv ansvarlig for, at de programmer, der er nødvendige for deltagelse i prøven, er downloadet på din computer forud for prøven.

Prøven afvikles i Wiseflow uden hjælpemidler og uden anden netadgang og der er afsat 90 minutter til prøven, som afholdes på uddannelsesstedet. Karakteren 02 kræver minimum 50% rigtige svar.

2. En skriftlig opgave, hvor en case udleveres og skriftligt skal besvares indenfor 48, med aflevering i WiseFlow. Du skal anvende sygeplejeprocessen som metode til klinisk beslutningstagen.

Den skriftlige opgave skal indeholde:

- En kort indledning
- Identificering af aktuelle og potentielle sygeplejeproblemer med afsæt i patientens/borgerens sundhedsudfordringer
- Udvælgelse af et af patientens/borgernes sygeplejeproblemer til videre bearbejdning samt teoretisk begrundet argumentation for valg af dette
- Analyse af det udvalgte sygeplejeproblem med hjælp af teori primært fra 2. semester
- Mål for det udvalgte sygeplejeproblem
- Teoretisk begrundede sygeplejeinterventioner for det valgte sygeplejeproblem. I dette afsnit skal der inddrages forskningsbaseret viden fra eks. kliniske retningslinjer
- Forslag til evaluering af mål
- Litteraturliste som skal afspejle anvendelse af litteratur primært med relation til temaerne på 2. semester. Der skal henvises til al litteratur og øvrigt materiale, der er anvendt i opgaven.

Opgavens omfang er max 12.000 tegn med mellemrum.

Opgaven skal udarbejdes i overensstemmelse med gældende Formkrav og generelle retningslinjer for opgaveskrivning <https://kpdk.sharepoint.com/:b:/r/sites/KPintra-Studieredskaber/Delte%20dokumenter/Sygeplejerske/Bornholm/Formkravoggenerelleretningslinjerforopgaveskrivningsept2019final.pdf?csf=1&e=7xKR47>

4.3 Syge og omprøve

Om- og sygeprøve afholdes efter samme mål, kriterier og bestemmelser som den ordinære prøve på anden semester. Du bliver automatisk tilmeldt prøven.

4.4 Klage og ankemulighed

Eventuel klage over forhold ved den eksterne prøve på andet semester indgives individuelt af dig til Uddannelsesinstitutionens leder senest to uger efter, at bedømmelsen af prøven er bekendtgjort for dig, medmindre der foreligger dokumentation for sygdom i form af en fritekst-erklæring, eller usædvanlige forhold gør sig gældende for dig. Klagen skal være skriftlig og begrundet jf. BEK nr. 1500 af 02/12/2016 om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser.

Du har mulighed for at anke Uddannelsesinstitutionens klageafgørelse. Anken skal være skriftlig og begrundet og skal indgives til Uddannelsesinstitutionens leder senest to uger efter, at du er gjort bekendt med klageafgørelsen, medmindre der foreligger dokumentation for sygdom i form af en fritekst-erklæring, eller usædvanlige forhold gør sig gældende for dig BEK nr. 1500 af 02/12/2016 om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser.

Såfremt du får medhold i klagen eller evt. anken, tilbydes snarest muligt ombedømmelse med nye bedømmere. Ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter jf. BEK nr. 1500 af 02/12/2016 om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser

5.0 Evaluering af 2. semester

Studenterevaluering vægtes højt og der er udarbejdet procedure for dette. Det er vigtigt for anvendelse af besvarelsenerne, at så mange som muligt deltager semesterets i evaluering, da studenterevalueringerne er den vigtigste datakilde til uddannelsesinstitutionens kvalitetsarbejde. Evalueringen gennemføres derfor elektronisk, hvor et spørgeskema besvares i undervisningstiden ved afslutningen på semestret. Ud fra svarene i den elektroniske realtime evaluering, som er anonyme, har semesteransvarlig en dialog med holdet, således analysen og tolkningen af de kvalitative svar kan kvalificeres af de studerende, således dette kan indgå i den kontinuerlige udvikling der er af semestrets indhold og tilrettelæggelse.

6.0 Vejledende litteratur med forbehold for ændringer

Bachmann, M., Søvn og hvile. I: M. Hjortsø & C. Malling red. 2017. Sygeplejebogen 2 – Grundlæggende behov. 5. udg. Gads Forlag, Kbh kap. 10, s. 187-204

Beermann, T. Faste- og stressmetabolisme. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 4, 83-91

Bendtsen, T. V. & Iversen, M. K. F. Energi og næringsstoffer. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 3, 39-81

Bendtsen, T. V. & Iversen, M. K. F. Kostråd. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 2, 29-38

Bendtsen, T. V. & Iversen, M. K. F. Væske. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 6, 109-113

Bennett, B., 2016. A culture of caring: how nurses promote emotional wellbeing and aid recovery following a stroke. British Journal of Neuroscience Nursing.

Bergstrøm, G. Vandladning. I: M. Hjortsø & C. Malling red. 2017. Sygeplejebogen 2 – Grundlæggende behov. 5. udg. Gads Forlag, Kbh kap. 8, s. 145-163.

Bergstrøm, G., Defækation. I: M. Hjortsø & C. Malling red. 2017. Sygeplejebogen 2 – Grundlæggende behov. 5. udg. Gads Forlag, Kbh kap. 7, s.125-141.

Bjerggaard Pedersen M., Giraldi AM. og Charles M. (2017) *Seksualitet og Type 2 diabetes*. Månedsskrift for almen praksis, oktober 2017 s. 805 – 814

Bojsen-Møller M J & Nielsen O F (2019): Anatomi og Fysiologi. Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh Kap 5, 11, 12 og 13 (119-237, 353-502).

Bondorf, S. W. & Strømstad, J. M. 2018. Indledning, Sundhedsinformatik i: Bondorf, SW og Strømstad JM (red): Sundhedsinformatik - en grundbog. Gads Forlag, Kbh s. 15-23

Borre, M. Kostformer. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 8, 127-145

Borre, M. Sondeernæring og parental ernæring. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 11, 177-192

Brøndum, L. & Matthiesen, H.N., Palliation – en tværfaglig indsats. I: H.N. Matthiesen & L. Brøndum red. 2016. Den palliative indsats – en patientcentreret tilgang. Kbh.: Munksgaard, kap. 1

- Brøndum, L. & Matthiesen, H.N., Sygepleje og døden. I: Sygepleje og klinisk beslutningstagen, bind 1, red. S. Hundborg, Fadls Forlag, København, s. 576—598.
- Center for kliniske retningslinjer, Clearinghouse, 2015. Klinisk retningslinje for smertebehandling med stærke opioider til voksne cancerpatienter i palliativt forløb. Kan downloades:
- Christensen, AS. 2018. Teknologibegrebet. i: Bondorf, SW og Strømstad JM (red): Sundhedsinformatik - en grundbog. Gads Forlag, Kbh kap. 1 s. 25-52
- Christensen, U. et al., Det kvalitative forskningsinterview. I: S. Vallgård & L. Koch red. 2016. Forskningsmetoder i Folkesundhedsvidenskab. 4. udg. Munksgaard, Kbh kap. 3.
- Cordel, A. 2019 Sundhedsteknologi i kommunen. I: Sølvkjær, M og Bergstedt. Sundhedsteknologi i praksis, FADL's forlag, Kbh kap 13
- Dahlager, L. & Fredslund, H., Hermeneutisk analyse. I: S. Vallgård & L. Koch red. 2016. Forskningsmetoder i Folkesundhedsvidenskab. 4. udg. Munksgaard, Kbh kap. 7.
- Dalgaard K.M Indsatsen for pårørende i et palliativt sygdomsforløb I: H.N.Matthisen & L.Brøndum red. 2016. Den palliative indsats – en patientcentreret tilgang. Kbh.: Munksgaard, Kap 9.
- De sygeplejeetiske retningslinjer, 2014, Sygeplejeetisk råd, København
- Dreyer, P. et al., 2016, Nursing Roles and Functions in the Acute and Subacute Rehabilitation of Patients with Stroke: Going All In for the Patient, Journal of neuroscience nursing. Årg 2, nr 48 s.108-115
- Due, Pernille. & Holstein. Bjørn. Sociale relationer. I; Jensen. Bruun. Bjarne. M.fl. 2016. Forebyggende sundhedsarbejde. Munksgaard Kbh kap. 9, 115-126
- Ek, K. et. al. (2014). Death and caring for dying patients: exploring first-year nursing students' descriptive experiences, *International Journal of Palliative Nursing*. Vol 20, No 10. s. 509-515.
- Eriksson, K. Lidelsen i sygeplejen. I: K. Eriksson 2010. *Det lidende menneske*. Munksgaard. Kap 11.
- Espersen, B.T, Kvalme og opkastning. I: M. Hjortsø & c. Malling red. 2017. Sygeplejebogen 3 – Komplex Sygepleje. Gads Forlag, Kbh 5. udg., 1. oplag. S. 107-121
- Fjordside, S, 2017. Etik og etiske overvejelser. I: M. Hjortsø & C. Malling red. Sygeplejebogen 1– Profession og patient. 5. udg. 1. oplag. Gads Forlag, Kbh. Kap 3.
- Forchhammer, H., At være pårørende. I: B. Dahl et al. 2013. Livet med kronisk sygdom – et samfunds- og sundhedsfagligt perspektiv. Gads Forlag Kbh. Kap.2, s. 45-57
- Glad, A. et al., Sygepleje til patienter med lidelser i centralnervesystemet. I: M. Hjortsø & C. Malling red. Sygeplejebogen 3 - Komplex sygepleje. 5. udg. Gads Forlag, Kbh kap. 7, s. 125-139.
- Glümer. Charlotte. & Juel. Knud. Sundhedsprofiler. I: Jensen. Bruun. Bjarne. M.fl. 2016. Forebyggende sundhedsarbejde. Munksgaard Kbh kap. 16, 231-238
- Hagestrup, A. & Sommer, C, 2015, "Patienternes tabes mellem sektorerne", Sygeplejersken, vol. 7, pp.70-73.
- Hallin, S.P. (2015) Ansvar og kompetence. I: I. Olsen & S.P. Hallin, red., Hånden på hjertet: Farmakologi. 2. udg. Munksgaard, Kbh s.117-135

- Hansen, F.T, At dø som den man er. I: H.N. Matthiesen & L. Brøndum red.2016. Den palliative indsats – en patientcentreret tilgang. Kbh.: Munksgaard, kap 7.
- Hansen, Jesper, Juul. Det tværprofessionelle samarbejde. I: Hansen. Jesper. Juul. red.2016. Professionelle i velfærdsstaten. Hans Reizels Forlag Kbh. 3. udg. Kap. 6, 174-198
- Harbermann, B. & Shin, J. 2016. Preferences and concerns for care needs in advanced Parkinson's disease: a qualitative study of couples. Journal of Clinical Nursing.
- Hjortbak, B., 2017. Behovsvurdering. Grundlag og praksis. Munksgaard, Kbh kap. 3, s. 71-106.
- Holmqvist-Larsen, T. & Gregersen, G., Fysisk inaktivitet og immobilitet. I: M. Hjortsø & C. Malling red. Sygeplejebogen 2 – Grundlæggende behov. 5. udg. Gads Forlag, Kbh kap. 9, s. 167-182.
- Holst, M. Ernæring i sygeplejen. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 1, 17-28.
- Hougaard, L. & Birkeland, M., Ernæringspleje. I M. Hjortsø & C. Malling red. 2017. Sygeplejebogen 2 – Grundlæggende behov. 5. udg. Gads Forlag, Kbh s. 65-85
- Jensen, S. G. & Beck, M. & Martinsen, B. Måltidets sociale, kulturelle og æstetiske dimension. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 9, 147-165
- Jepsen, B.G. Omgivelsesfaktorer – en del af konteksten i rehabilitering. I: T Maribo. & C.V. Nielsen red. 2016. Rehabilitering en grundbog. 2. udgave. Kbh.: Gads forlag, Kbh s. 189 - 195
- Jespersen, B.A Den fysiologiske dødsproces. I: H.N.Matthiesen & L. Brøndum red. 2016. Den palliative indsats – en patientcentreret tilgang. Kbh.: Munksgaard. Kap 4
- Kjeldsen, S. B. 2017. Rehabilitering og palliation skal ske samtidig. Tidsskriftet *Sygeplejersken*. Nr. 4/2017 20. marts · 117. årgang side 38 -40.
- Kristensen, D.B., Fænomenologi. Filosofi, metode og analytisk værktøj. I: S. Vallgård & L. Koch red. 2016. Forskningsmetoder i Folkesundhedsvidenskab. 4. udg. Munksgaard, Kbh kap.8.
- Kuven, B. M. and Giske T. Talking about spiritual matters: First year nursing students' experiences of an assignment on spiritual conversations in Nurse Education Today. Volume 75, April 2019. Pages 53-57.
- Kvale, S. & Brinkmann, S., 2015. Udførelse af et interview. I: Interview. København. Hans Reitzels forlag, Kbh. Kap 7, 177-196
- Laursen, D.H.; Frølich, A. & Christensen, U., 2017. Patient's perception of disease and experience with type 2 diabetes patient education in Denmark. Scandinavian Journal of Caring Science, 31; 1039-1047
- Lauridsen, A. M. Underernæring. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 5, 93-108
- Lauridsen, A. M. Ældreernæring. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 14, 217-229
- Lindström, C et all. 2017. Mission Impossible; the Mothering of a Child With Type 1 Diabetes – From the Perspectiv of Mothers Experiencing Burnout. Journal of Pediatric Nursing, 36; 149-156

- Maribo, T. & Nielsen, C.V., Definitioner på rehabilitering. I: T Maribo. & C.V. Nielsen red. 2016. Rehabilitering en grundbog. 2. udgave. Kbh.: Gads forlag, Kbh s. 35-42
- Martinsen, B. & Norlyk, A. (2008). Fænomenologi som forskningsmetode. Sygeplejersken (13) s.70-73.
- Martinsen, B., 2011. Bliv bedre til at hjælpe med at spise. Sygeplejersken, årg. 2011, nr. 6, s. 50-53
- Mathiesen, H.N. & Husted, J., Symptomlindring. I: H.N. Matthiesen & L. Brøndum red. 2016. Den palliative indsats – en patientcentreret tilgang. Kbh.: Munksgaard, kap. 3.
- Mousing, C.A. & Timm, H. 2019. Sygepleje og palliation. I: Sygepleje og klinisk beslutningstagen, bind 1, red. S. Hundborg, Fadls Forlag, København, s. 458-480.
- Nationale mål for sundhedsvæsenet, 2018, Sundheds- ældreministeriet & KL & Danske regioner
- Nielsen, B.F.R., 2019. Pårørendes rolle i den kliniske beslutningstagen. I: B.F.R. Nielsen & H. Barbesgaard (red.) *Klinisk beslutningstagen – Sygeplejefaglige perspektiver*. FADL's Forlag, København. Kap. 11, s. 222-232
- Nielsen, M. E. Screening for ernæringsmæssige risiko. I: Wehner, P. red. 2019. Ernæring – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh kap. 7, 115-125
- Nissen, H., og Glindorf, M., 2019. Sygepleje og diabetes. I: S. Hundborg red. 2019. Sygepleje og klinisk lederskab. FADL's Forlag. 1. udgave. Kapitel 27
- Nøddeskou, L. H. 2017. Personlig hygiejne. I: M. Hjortsø & C. Malling red. Sygeplejebogen 2 – grundlæggende behov. 5. udg. 1. oplag. Gads Forlag, Kbh. Kap 13, 251-267
- Olivares Bøgeskov, B. (2017). Etisk Dialog i sundhedsvæsenet - en introduktion. København: Samfundslitteratur. s. 9-110.
- Olsen, I. & Hallin, S.P., 2015. Farmakologi - hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh
- Rasmussen, B., et. al., 2016. Psychosocial factors impacting on life transitions among young adults with type 2 diabetes: an Australian – Danish qualitative study. *Scandinavian Journal of Caring Science*, 30; 320-329
- Roesen, J.V., 2012. Sundhedsfremme og forebyggelse. I: M. Raunkjær & M. Holen (red.) *Primærsektor – Det nære sundhedsvæsen*. Munksgaard, København. S.159-169
- Plan for borgernes sundhedsvæsen – vores sundhedsvæsen, 2015, Danske Regioner
- Sammen om sundhed, 2015, KL, København
- Skytt, A.M., Smerter. I: M. Hjortsø & c. Malling red. 2017. Sygeplejebogen 3 – Kompleks Sygepleje. Gads Forlag, Kbh 5. udg., 1. oplag. s. 225-249
- Spile, M., Palliativ sygepleje. I: M. Hjortsø og C. Malling red. 2017. Sygeplejebogen 3, Kompleks sygepleje, 5. udgave. Kbh.: Gads Forlag, Kap. 16.
- Stacey, D. et al., 2017. Decision aids for people facing treatment of screening decisions. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, Issue 4. Art. No.: CD001431
- Sølvkjær, M og Bergstedt, MS. 2019. Sundhedsplatformen - en elektronisk patientjournal. I: Sølvkjær, M og Bergstedt. *Sundhedsteknologi i praksis*, FADL's forlag, Kbh kap 12
- Sørensen, E. E. m.fl. 2017 "Sygepleje tilbage til det basale", Sygeplejersken, vol. 4, no. 1, pp. 52-57

Vejledning til læger, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og kliniske diætister – Screening og behandling af patienter i ernæringsmæssig risiko, 2008, Sundhedsstyrelsen, København

Venborg, A. Patientcentreret tilgang med afsæt i "De seks S'er. I: H.N. Matthiesen & L. Brøndum red. 2016. Den palliative indsats – en patientcentreret tilgang. Kbh.: Munksgaard, Kap.2.

Viborg, A.L. & Torup, A.W., Nervesystemet. I: A.L. Viborg & A.W. Torup red. 2019. Sygdomslære – Hånden på hjertet. 3. udg. Munksgaard, Kbh s. 391-462

Viborg, A.L., Immunsystemet og immunrelaterede sygdomme. I: A.L. Viborg & A.W. Torup red. 2019. Sygdomslære – Hånden på hjertet. 2. udg. Munksgaard, Kbh s. 49-57

Wium-Andersen, M.K. & Özel, S., Fordøjelsessystemet. I: A.L. Viborg & A.W. Torup red. 2019. Sygdomslære – Hånden på hjertet. 3. udg. Munksgaard, Kbh s. 314-317, 339-342.

Zoffmann, V., 2012. At uddanne til livet med diabetes. I: J. Hilsted et al. red. 2012. Diabetes. Munksgaard. Kap. 34, s. 377-384

Ørtenblad, L., At leve med en kronisk sygdom – patientperspektivet. I: B. Dahl et al. red. 2013. Livet med kronisk sygdom – et samfunds- og sundhedsfagligt perspektiv. Gads Forlag, Kbh kap.1, s. 19-42

Ågård, A et al., Pårørende- og patientinvolvering. I: K. Pii & T. Fredskilde re. 2017. Patientinddragelse i praksis – erfaringer, metoder og perspektiver. Gads Forlag, Kbh kap.3, s. 65-83

Aagaard, S., Sygepleje til den kronisk syge patient. I: M. Hjortsø & C. Malling red. 2017. Sygeplejebogen 3 - Komplex sygepleje. 5. udg. Gads Forlag, Kbh kap. 2, s. 29-42.